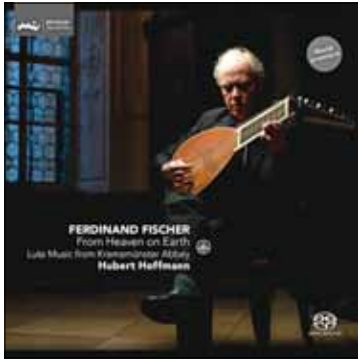

CD KLASSIEK

**Historische luit
Ferdinand Fischer**

In de achtste eeuw stelde hertog Tasso van Beieren in Kremsmünster in Oberösterreich grond ter beschikking van monniken voor de bouw van een abdij. Tussen 1680 en 1720 werd het interieur daarvan aangekleed in schitterende barok. Dat was ook de periode waarin pater Ferdinand Fischer (1652-1726) actief was. Hij was een man met vele kwaliteiten, was bevriend met de componisten Georg Muffat en Heinrich Ignaz Franz Biber, en hij was een begaafd luitspeler.

Niemand wist dat pater Ferdinand, die een aantal composities van toen toeschreef aan een zekere Pecheur (Fischer), zelf eigen werk had nagelaten. Dat kwam pas aan het licht toen luitvirtuoos Hubert Hoffmann, lid van Ars Antiqua, enkele oude instrumenten in het archief van Kremsmünster kwam bekijken. De paters toonden hem bundels luitmuziek die pater Ferdinand driehonderd jaar eerder had samengesteld. Hoffmann merkte al vlug dat het hier unieke stukken betrof.

Volgens Hubert Hoffmann geeft die luitmuziek in een soort cyclische gedichtvorm een vol-

strekt nieuwe kijk op de muziek van de late zeventiende, begin achttiende eeuw. Fischer construeerde goed samenhangende cycli, volgens de hoge technische eisen die aan de luitspeler worden gesteld.

Dat alles mogen we zelf ervaren op de spetterende cd die Hoffmann met de luitmuziek uit de abdij heeft samengesteld. Hij laat drie partita's of suites weerklinken, waarin een geleerde muzikale pater in een uithoek van Oostenrijk, bewijst dat hij niet enkel weet wat zijn collega's-luitspelers kunnen in Duitsland of Frankrijk, maar dat hij dat alles autonoom en origineel kan verwerken. Hoffmann speelt die werken meesterlijk.

Het zachte geluid van de elfsnarige luit deint als het ware mee op de adem van de kloosterstille en wenkt je als vanzelf naar het diepere van het bestaan. Voor je het goed en wel beseft, krijg je het gevoel dat pater Ferdinand Fischer zelf aan het woord is en jou een wereld wil laten zien die in al zijn poriën openstaat naar de hemel, een hemel op aarde.

Tot slot nog dit: de uitstekende opname werd gemaakt in de Galaxy Studios in Mol. (JC)

Ferdinand Fischer, *From Heaven on Earth. Lute Music from Kremsmünster Abbey*, door Hubert Hoffmann, Challenge Records, CC7240, 23 euro.

CD KLASSIEK

**Start Weense carrière
Wolfgang A. Mozart**

Op 23 maart 1783 concerteerde Wolfgang Amadeus Mozart een in een uitverkocht Burgtheater in Wenen. Voor de jeugdige componist was het een cruciaal moment. In 1781 had hij zijn geboortestad Salzburg verlaten om zich als onafhankelijk componist in de hoofdstad te vestigen. Hij moest er dus een publiek vinden, en dat lukte met dat gedenkwaardige concert, waarin hij zijn 'best of' presenteerde, zoals een aria uit de opera *Idomeneo*, gezongen door zijn schoonzus Aloisa.

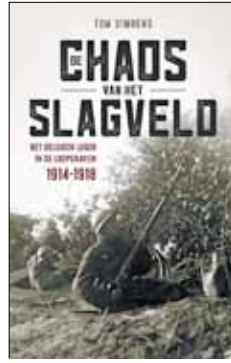
Niemand minder dan keizer Jozef II was aanwezig en had zowaar zelf een kaartje gekocht. Het concert was een suc-

ces en bracht Mozarts carrière in een stroomversnelling. Mozart speelde snel twee klavierconcerto's, maar het centrale werk was de *Haffner-Sinfonie* (KV 385). Dat is een in 1782 herwerkte serenade, gewijd aan een filantroop uit Salzburg, Sigmund Haffner junior. Het befaamde concert, dat eigenlijk midden in de vastenperiode viel, begon met twee stukken van de symfonie en eindigde met de twee overige.

Het concert werd al meermaals gereconstrueerd. Deze opname gebeurde door het nieuwe Belgische barokorkest Millennium Orchestra, dat zijn stek heeft in Namen. (EDS)

Wolfgang Amadeus Mozart, *The Vienna Concert, 23 March 1783*, door het Millennium Orchestra onder leiding van Leonardo García Alarcón, Ricercar, RIC 361, 30,50 euro.

BOEK GESCHIEDENIS

**Leren aan de IJzer
Tom Simoens**

Honderd jaar na de krijgsverrichtingen van de Eerste Wereldoorlog blijven de feiten van toen historici boeien en uitdagen tot nieuwe interpretaties. Tom Simoens, verbonden aan de leerstoel geschiedenis van de Koninklijke Militaire School, bijt zich vast in het verhaal van de eerste divisie van het

Belgische leger in de periode 1914-1918. Meer dan vijfhonderd bladzijden lang wil hij foutieve veronderstellingen over de Belgische strijdkrachten in oorlogstijd uit de weg ruimen. Op basis van nieuwe, internationale lectuur komt hij tot de vaststelling dat de krijgsmacht tussen 1914 en 1918 een verbluffende ontwikkeling en een intrigerend leerproces doormaakte.

Ons leger was in de zomermaanden van 1914, toen de Duitsers België binnenvielen, slecht uitgerust en gestoeld op verouderde militaire beginselen. Dat het erin slaagde stand te houden aan de IJzer, had minder te maken met Belgische vindingrijkheid dan met ingrepen van de geallieerde legers en de vermoeidheid van de Duitsers.

Vanaf 1915 vatte het Belgische leger een leer- en vernieuwingsproces aan. Wanneer in de herfst van 1918 een offensief wordt gelanceerd, stond er een nieuw leger klaar, geschoold in andere

technieken. De soldaten zagen er anders uit, ze vochten ook anders dan in 1914. Het Belgische leger was in de loop der jaren ook getalsmatig gegroeid, terwijl het toch afgesneden was van het grootste deel van de bevolking.

Simoens onderzoekt de leercurve van het Belgische leger en komt tot de vaststelling dat de starre visie van menig officier lange tijd verandering in de weg stond. Pas langzaam veranderde het middenkader. Een brok militaire geschiedenis. (EDS)

Tom Simoens, *De chaos van het slagveld. Het Belgisch leger in de loopgraven 1914-1918*, Horizon, Antwerpen, 2016, 608 blz., 22,50 euro, ISBN 978 94 9215 966 3.

BOEK SPIRITUALITEIT

**Ontstaan in gebed
Vincenzo Paglia**

Op de kaft van *Het Woord van God elke dag, 2017* prijkt de icoon van het gelaat van Jezus (het heilige mandylion). Die icoon prijkt op het altaar van het kerk-

je van Sant'Egidio in Rome en een kopie ervan is aanwezig op elke plaats in de wereld waar de Sint-Egidiusbeweging samenkomt om te bidden. Meteen is duidelijk in welke spiritualiteit je deze bundel met korte spirituele commentaren moet lezen.

De Italiaanse aartsbisschop Vincenzo Paglia is voorzitter van de Pauselijke Academie voor het Leven en geestelijke leider van Sant'Egidio. Met de tekstjes wil hij echter uitdrukkelijk een breed publiek helpen de Heer die tot ons spreekt te ontmoeten.

In het boek geeft mgr. Paglia commentaar bij de lezingen volgens de liturgische kalender van de Latijnse Kerk. Tijdens de zondagen en de feestdagen worden de Bijbelpassages van het A-jaar becommentarieerd. Dit jaar wordt het evangelie van Matteüs

gelezen. Op feestdagen – die een tweemaal ritme volgen – worden de psalmen uit de dagelijkse eucharistievieringen besproken.

Het boek is bedoeld om ermee te bidden. „Tijdens de afgelopen vijftig jaar hebben we gezien hoe het luisteren naar het woord van God het mirakel van de verandering van het leven en de geschiedenis teweegbrengt”, motiveert mgr. Paglia. (EDS)

Vincenzo Paglia, *Het Woord van God elke dag, 2017*, Halewijn/Sant'Egidio, Antwerpen, 2016, 484 blz., 25 euro, ISBN 978 90 8528 403 1.

BOEK POLITIEK

**Europese droom?
Mathieu Segers**

De Nederlands historicus Mathieu Segers, geboren in 1976, is hoogleraar Europese geschiedenis en integratie aan de Universiteit Maastricht. Hij deed onderzoek naar de wortels van de Europese Unie in de jaren 1940 en in de Nederlandse krant *Het Financieel Dagblad* schreef hij de voorbije jaren columns over de Europese Unie. Segers' uitgangspunt is dat de huidige problemen bewijzen dat het in Europa opnieuw helemaal om ideeën en macht gaat, en dat is meeslepend en ontwrichtend terzelfder tijd. De tijd van technocraten zonder

grote visie is volgens hem helemaal voorbij.

Het Europa van vandaag is immers gebouwd op verregaande samenwerking tussen voormalige erfvijanden. Het hele project van de Europese Unie is eigenlijk een bezwering van een gitzwart verleden. Tientallen jaren lang was het beleid technocratisch en pragmatisch. Dat bracht het continent weliswaar welvaart en vrede, maar in de huidige crisis voldoet het model niet meer.

Volgens Segers is de achilleshiel van de Europese Unie haar gebrekkige zelfbewustzijn. De grote uitdagingen van de jaren 1930 zijn terug en dus moeten Europese politici hun plaats in de geschiedenis innemen. Daarom is het tijd om te leren van de naoorlogse Europese geschiedenis.

Segers geeft een voorzet door zich in te graven in een aantal al bij al onbekende grondlagen van de Europese geschiedenis. Zo waarschuwden Amerikaanse academici in een rapport uit 1943 reeds dat een federaal Europa niet anders kan worden geleid dan door Duitsland. Segers wijst ook op het katholieke bondgenootschap. Om de boze geesten van het verleden te bezweren, moest de mens weer centraal ko-

men te staan. Dat kon enkel, zo meenden figuren als Adenauer en Schuman, door de democratie. En voor een duurzame democratie waren de christelijke waarden onmisbaar. Niet verwonderlijk dat paus Franciscus een zeldzame geloofwaardige leider lijkt.

Hoe dan ook, wat er nu plaatsvindt aan onbestendigheden, gaat de krachten van een Jean-Claude Juncker of een Angela Merkel ver te boven. Segers stelt vele vragen die nog geen antwoord hebben gevonden. Een groter inzicht in de historische processen die de Europese integratie mogelijk maakten, geeft ons alvast gemoedsrust. (EDS)

Mathieu Segers, *Europa en de terugkeer van de geschiedenis*, Prometheus, Amsterdam, 2016, 168 blz., 17,99 euro, ISBN 978 90 3514 490 3.